

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**

Ταχ. Δ/ση: Μεσογείων 96

Τ.Κ: 115 27, Αθήνα

Πληροφορίες: Ι. Καλλιάρεκος

email: ikalliarekos@moj.gov.gr

Αθήνα, 27.03.2025

Αριθμ. πρωτ.: 17474

Προς:

Πίνακα Αποδεκτών

Αριθμός Εγκυκλίου: 3

**ΘΕΜΑ: Αναδιοργάνωση των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών του Κράτους –
Ελάχιστο υποχρεωτικό περιεχόμενο της Ιατροδικαστικής Έκθεσης – Έκδοση
πιστοποιητικού θανάτου από νοσηλευτικά ιδρύματα**

I. Εισαγωγή

Με τη θέση σε ισχύ των άρθρων 39 έως 47 του ν. 5172/2025 «Αντιμετώπιση νέων μορφών βίας κατά των γυναικών - Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1385 - Πρόσθετες ρυθμίσεις στον νόμο περί ενδοοικογενειακής βίας - Αναδιοργάνωση των ιατροδικαστικών υπηρεσιών - Ενίσχυση της λειτουργίας της Eurojust - Μέτρα για την προστασία των ανηλίκων και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας - Δικονομικές διατάξεις αρμοδιότητας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και άλλες ρυθμίσεις.» (Α' 10), επέρχονται μεγάλες αλλαγές στην οργάνωση και τη λειτουργία των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών του Κράτους που υπάγονται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης στο πλαίσιο της προσπάθειας που καταβάλλει για την περαιτέρω ποιοτική αναβάθμιση της Δικαιοσύνης, μέσω και της απομείωσης του χρόνου έκδοσης των δικαστικών αποφάσεων, έκρινε αναγκαία την ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας για την ποιοτική αναβάθμιση των ιατροδικαστικών υπηρεσιών, αφού οι ιατροδικαστικές εκθέσεις συνιστούν ιδιαίτερο αποδεικτικό μέσο στην ποινική διαδικασία και υποβοηθούν τον/την δικαστή στο σχηματισμό δικανικής πεποίθησης.

Ο εκσυγχρονισμός των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών έχει σχεδιαστεί και υλοποιείται σε δύο επίπεδα, τεχνολογικό και οργανωτικό :

- Τεχνολογικά, με την εισαγωγή και εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης (με το σχεδιασμό, την εγκατάσταση και χρήση ειδικού πληροφοριακού συστήματος) και
- οργανωτικά με την αναδιάταξη του πλαισίου λειτουργίας των υπηρεσιών.

Ουσιαστικά με τις διατάξεις των άρθρων 39 έως 47 του ν.5172/2025 το Υπουργείο Δικαιοσύνης εκσυγχρονίζει τις Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες και θεμελιώνει τη δράση τους σε συγκεκριμένους κανόνες και αρχές, ώστε να διασφαλίζεται η απόλυτη διαφάνεια, η αντικειμενικότητα, η ορθολογική διαχείριση και η εναρμόνιση με τα διεθνώς ισχύοντα πρότυπα. Με όλες αυτές τις αλλαγές ο πολίτης τίθεται στο επίκεντρο της αναδιοργάνωσης στο πλαίσιο μιας ανθρωποκεντρικής προσέγγισης της λειτουργίας των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών.

II. Οι ρυθμίσεις του νέου Νόμου

1. Ποιοι φορείς διενεργούν ιατροδικαστικές πράξεις

Σύμφωνα με το άρθρο 41 παρ. 1 του ν.5172/2025 ιατροδικαστικές πράξεις διενεργούν οι ακόλουθοι φορείς:

α) Οι Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης: οι ιατροδικαστές των Υπηρεσιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης διενεργούν ιατροδικαστικές πράξεις (δηλαδή νεκροψίες - νεκροτομές και κλινικές εξετάσεις) με βάση τις ειδικότερες διατάξεις που προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία. Οι ιατροδικαστικές πράξεις διενεργούνται σε εκτέλεση παραγγελιών που εκδίδουν οι αρμόδιες αρχές. Αρμόδιες αρχές για την έκδοση παραγγελιών ιατροδικαστικού ενδιαφέροντος είναι οι εισαγγελικές αρχές, οι ανακριτικές και προανακριτικές αρχές και οι προανακριτικοί υπάλληλοι που λειτουργούν στη γεωγραφική χωρική περιφέρεια κάθε ιατροδικαστικής υπηρεσίας.

β) Τα Εργαστήρια Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων: εκτός από τις Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, ιατροδικαστικές πράξεις δύνανται να διενεργούν με τις ίδιες προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω (δηλαδή έκδοση σχετικής παραγγελίας από τις αρμόδιες προανακριτικές ή δικαστικές αρχές) και τα Εργαστήρια Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, εφόσον διαθέτουν την κατάλληλη υποδομή.

γ) Οι ιατροδικαστές των νοσηλευτικών ιδρυμάτων του Εθνικού Συστήματος Υγείας: οι ιατροδικαστές που υπηρετούν σε νοσηλευτικά ιδρύματα του Εθνικού Συστήματος Υγείας, εφόσον τα νοσηλευτικά αυτά ιδρύματα διαθέτουν κατάλληλη υποδομή, δύνανται να διενεργούν ιατροδικαστικές πράξεις σε εκτέλεση σχετικής παραγγελίας που εκδίδουν οι αρμόδιες προανακριτικές και δικαστικές αρχές.

2. Σε ποιες κατηγορίες διαχωρίζονται οι ιατροδικαστικές πράξεις

Οι ιατροδικαστικές πράξεις διαχωρίζονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

α) Εξετάσεις κλινικών περιστατικών, οι οποίες διενεργούνται σε εν ζωή εξεταζόμενους με σκοπό τη διαπίστωση σωματικών βλαβών, κακώσεων, βιασμών, ασελγείων κλπ.

β) Νεκροψίες – νεκροτομές, οι οποίες διενεργούνται σε σορούς νεκρών με σκοπό τη διαπίστωση των αιτίων κάθε αδιευκρίνιστου ή αναγκαίου προς διερεύνηση θανάτου.

γ) Εργαστηριακές εξετάσεις, οι οποίες αφορούν τοξικολογικές, ιστολογικές και εξετάσεις DNA κατά την κρίση του ιατροδικαστή.

3. Διενέργεια ιατροδικαστικής κλινικής εξέτασης

3.1. Γενικά

Η κλινική εξέταση αποτελεί ιατροδικαστική πράξη με σκοπό τη διαπίστωση σωματικών κακώσεων, ώστε να υποβοηθηθεί το έργο του δικαστή στην απονομή του δικαίου. Σκοπός της ιατροδικαστικής κλινικής εξέτασης είναι, μεταξύ άλλων, η

αναλυτική καταγραφή των εξωτερικών κακώσεων (κυρίως προσφάτων αλλά και παλαιών) που φέρει το εξεταζόμενο άτομο, καθώς και η συσχέτιση με τον λοιπό κλινικο-εργαστηριακό έλεγχο.

3.2. Οι καταγγελίες εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας

Στην περίπτωση της διερεύνησης καταγγελιών εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας το άρθρο 41 παρ. 1 του ν. 5172/2025 προβλέπει την υποχρέωση του ιατροδικαστή να λάβει από το θύμα βιολογικό υλικό για εξέταση σε χρονικό διάστημα ωρών από το χρόνο καταγγελίας του αδικήματος. Η επιτακτικότητα της άμεσης λήψης βιολογικού δείγματος με σκοπό τη διενέργεια εργαστηριακής εξέτασης συγκριτικής μελέτης DNA υπαγορεύει εκ των πραγμάτων και την αμεσότητα του χρόνου διενέργειας της ιατροδικαστικής εξέτασης, δηλαδή την εξέταση του θύματος από τον ιατροδικαστή χωρίς χρονική καθυστέρηση. Αξίζει να υπογραμμιστεί ότι με βάση το ίδιο άρθρο ο ιατροδικαστής οφείλει, στην έκθεση που θα υποβάλει στην παραγγέλουσα αρχή, να αναφέρει ρητά ότι έλαβε βιολογικό δείγμα από το θύμα για διενέργεια εργαστηριακής εξέτασης και ότι το αποτέλεσμα της εξέτασης εκκρεμεί.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Τυχόν παράλειψη της υποχρέωσης του ιατροδικαστή να λάβει βιολογικό δείγμα στον προβλεπόμενο χρόνο από θύματα που καταγγέλλουν εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας, όπως ορίζεται παραπάνω, και τυχόν παράλειψη αναφοράς στην ιατροδικαστική έκθεση ότι εκκρεμεί εργαστηριακή εξέταση συγκριτικής μελέτης DNA συνιστά για τον ιατροδικαστή ειδικό πειθαρχικό αδίκημα.

Η ρητή αναφορά στο άρθρο 41 παρ. 1 και 9 του ν. 5172/2025 στην επιτακτικότητα της διενέργειας της εξέτασης του θύματος χωρίς χρονική καθυστέρηση, η πρόβλεψη για την υποχρεωτική λήψη βιολογικού δείγματος για τη διενέργεια συγκριτικής μελέτης DNA, αλλά και η καθιέρωση ειδικού πειθαρχικού αδικήματος για τον ιατροδικαστή που παραλείπει να προβεί στα ανωτέρω, καταδεικνύουν το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της Πολιτείας για τα θύματα τέτοιων εγκλημάτων και απαντά στο καθολικό κοινωνικό αίτημα για την ανάγκη πολλαπλής και ολόπλευρης προστασίας των θυμάτων εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας.

4. Διενέργεια νεκροψίας - νεκροτομής

Ο τόπος, ο τρόπος και ο χρόνος που μπορεί να επισυμβεί ένας θάνατος υπαγορεύουν την υποχρέωση ή όχι της διενέργειας νεκροψίας-νεκροτομής και τη δυνατότητα ή τους περιορισμούς για την έκδοση πιστοποιητικού θανάτου από γιατρό άλλο πλὴν του ιατροδικαστή.

4.1 Πότε δεν διενεργείται ιατροδικαστική διερεύνηση.

Με το άρθρο 41 παρ. 2 του ν. 5172/2025 επέρχεται μία μεγάλη μεταβολή όσο αφορά την υποχρέωση της ιατροδικαστικής διερεύνησης ατόμων που έχουν καταλήξει εντός νοσηλευτικού ιδρύματος. Συγκεκριμένα, με τη διάταξη αυτή και με την επιφύλαξη της ενότητας 4.2 της παρούσης εγκυκλίου, ασθενής, ο οποίος απεβίωσε εντός δημόσιου ή ιδιωτικού νοσηλευτικού ιδρύματος από αίτια παθολογικά, ανεξαρτήτως του χρόνου νοσηλείας σε αυτό, δεν υποβάλλεται πλέον σε ιατροδικαστική διερεύνηση. Στην περίπτωση αυτή είναι φανερό ότι ο θεράπων ιατρός οφείλει να εκδώσει το πιστοποιητικό θανάτου και για το λόγο αυτό, σας εφιστούμε ιδιαίτερος την προσοχή.

4.1.1. Θάνατος σε νοσηλευτικό ίδρυμα

Σύμφωνα με τα παραπάνω ασθενείς που έχουν αποβιώσει σε νοσηλευτικό ίδρυμα, δημόσιο ή ιδιωτικό, δεν διερευνώνται ιατροδικαστικά, και ο θεράπων ιατρός του νοσηλευτικού ιδρύματος οφείλει να εκδώσει πιστοποιητικό θανάτου του ασθενή. Στο πιστοποιητικό θανάτου ο θεράπων ιατρός εκθέτει μεταξύ άλλων τα αίτια θανάτου του ασθενή ανεξαρτήτως του χρόνου νοσηλείας του ασθενή εντός του νοσηλευτικού ιδρύματος.

4.1.2. Θάνατος εκτός νοσηλευτικού ιδρύματος

Από την κατηγορία των ασθενών που έχουν αποβιώσει εκτός νοσηλευτικών ιδρυμάτων το άρθρο 41 παρ. 2 του ν. 5172/2025 εξαιρεί την ιατροδικαστική διερεύνηση για τις ακόλουθες περιπτώσεις ασθενών εφόσον:

α) ο προσωπικός γιατρός πρωτοβάθμιας φροντίδας του θανόντος δύναται να πιστοποιεί το θάνατο και να τον αποδίδει σε αίτια παθολογικά,

β) ο θεράπων ιατρός του θανόντος εκδίδει πιστοποιητικό και αποδίδει το θάνατο σε αίτια παθολογικά,

γ) άλλος γιατρός, πλην των ανωτέρω αναφερομένων, αφού προηγουμένως έχει λάβει γνώση όλου του ιατρικού ιστορικού του θανόντος, εκδίδει πιστοποιητικό θανάτου και αποδίδει το θάνατο σε αίτια παθολογικά.

4.1.3. Θάνατος ανηλίκου από νεοπλασματική ασθένεια

Σύμφωνα με το άρθρο 41 παρ. 3 του ν. 5172/2025 όλοι οι θάνατοι ανηλίκων υποχρεωτικά διερευνώνται ιατροδικαστικά. Ωστόσο, σύμφωνα με την ίδια διάταξη, εξαιρείται και δε διερευνάται ιατροδικαστικά η περίπτωση του ανηλίκου με διαγνωσμένη νεοπλασματική ασθένεια που νοσηλεύεται ή έχει νοσηλευτεί σε παιδιατρικό ογκολογικό τμήμα νοσηλευτικού ιδρύματος, δημοσίου ή ιδιωτικού, όταν πιστοποιείται από τον θεράποντα ειδικό ιατρό ότι ο θάνατος οφείλεται σε παθολογικά αίτια. Επισημαίνουμε ότι ο νομοθέτης εξαιρεί την ιατροδικαστική διερεύνηση στην περίπτωση των ανωτέρω ανηλίκων ασθενών, διότι το ιατρικό ιστορικό του θανόντος είναι τόσο επαρκώς στοιχειοθετημένο, ώστε η νεκροψία-νεκροτομή φαίνεται εκ των πραγμάτων ότι δεν έχει να συνεισφέρει κάποιο νέο δεδομένο όσο αφορά την αιτία επέλευσης του θανάτου. Στις περιπτώσεις αυτές είναι φανερό ότι ο νομοθέτης προσαρμόζει τις διατάξεις του ν. 5172/2025 στην επιταγή του κοινωνικού συνόλου και ειδικότερα των μελών της οικογένειας του θανόντος/θανούσης, να μην υφίσταται επιπλέον περιττή ταλαιπωρία ή περαιτέρω ψυχική βάσανος. Ο νομοθέτης προσεγγίζει την ιδιαίτερη αυτή κατηγορία των ανήλικων ασθενών με ευαισθησία και προσαρμόζει το πλαίσιο του νόμου στις ιδιαίτερες ανάγκες που οι οικογένειές τους αντιμετωπίζουν.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Κατ' εξαίρεση, σύμφωνα με το άρθρο 41 παρ. 2 του ν. 5172/2025, είναι δυνατή η διενέργεια ιατροδικαστικής διερεύνησης στις παραπάνω περιπτώσεις (4.1.1, 4.1.2. και 4.1.3.), εφόσον προηγηθεί παραγγελία εισαγγελικής ή προανακριτικής αρχής, η οποία εκδίδεται έπειτα από αίτηση οικείου του θανόντος /της θανούσης ή τρίτου, εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών από το χρόνο διαπίστωσης του θανάτου και στην οποία αίτηση αμφισβητείται η αιτία του θανάτου.

4.2. Πότε διενεργείται ιατροδικαστική διερεύνηση

Ιατροδικαστική διερεύνηση διενεργείται υποχρεωτικά σε περιπτώσεις θανάτων που έχουν επισυμβεί εντός ή εκτός νοσηλευτικού ιδρύματος, δημόσιου ή ιδιωτικού, στις ακόλουθες περιπτώσεις :

4.2.1. Βίαιοι θάνατοι

Σύμφωνα με το άρθρο 41 παρ. 3 του ν. 5172/2025 όλοι ανεξαιρέτως οι βίαιοι θάνατοι υποχρεωτικά διερευνώνται ιατροδικαστικά. Βίαιοι θάνατοι είναι οι θάνατοι που δεν αποδίδονται σε παθολογικά αίτια, αλλά οφείλονται σε εξωτερικά αίτια. Τέτοιου είδους θάνατοι είναι π.χ. οι ανθρωποκτονίες, οι θάνατοι που οφείλονται σε τροχαίο ατύχημα, σε δηλητηριάσεις, σε χρήση ουσιών, σε αυτοχειρίες, οι θάνατοι που οφείλονται σε πτώση, σε ηλεκτροπληξία ή κεραυνοπληξία κλπ.

4.2.2. Αιφνίδιοι θάνατοι

Οι απρόσμενοι, αδόκητοι, αδιάγνωστοι θάνατοι που επιφέρουν την ταχεία και απροσδόκητη λήξη της ζωής και προκαλούνται από μη εμφανή παθολογική αιτιολογία. Οι θάνατοι αυτοί με βάση το άρθρο 41 παρ. 3 του ν. 5172/ 2025 διερευνώνται ιατροδικαστικά. Επομένως, στην περίπτωση αυτή δε μπορεί να πιστοποιηθεί ο θάνατος, αν δε προηγηθεί ιατροδικαστική διερεύνηση.

4.2.3. Θάνατοι ανηλίκων

Σύμφωνα με το άρθρο 41 παρ. 3 του ν. 5172/2025 όλοι οι θάνατοι ανηλίκων υποχρεωτικά διερευνώνται ιατροδικαστικά πλην της περίπτωσης της ενότητας 4.1.3.

4.2.4. Θάνατοι που σχετίζονται άμεσα και συνδέονται αιτιωδώς με χειρουργική επέμβαση

Σύμφωνα με το άρθρο 41 παρ. 3 του ν. 5172/2025 υποχρεωτικά διερευνώνται ιατροδικαστικά, όλα τα περιστατικά θανάτων που σχετίζονται και συνδέονται αιτιωδώς με χειρουργική επέμβαση (περιστατικά ιατρικής αμέλειας). Σε αυτή την περίπτωση δύναται τόσο η διοίκηση του νοσοκομείου όσο και οι συγγενείς του θανόντος /της θανούσης να ζητήσουν από τον αρμόδιο εισαγγελέα ή την αρμόδια προανακριτική αρχή ιατροδικαστική διερεύνηση. Προφανώς και αυτεπαγγέλτως η

αρμόδια εισαγγελική και προανακριτική αρχή δύναται να διατάξει ιατροδικαστική διερεύνηση.

4.2.5. Θάνατοι που επισυμβαίνουν σε γυναίκα κατά την περιγεννητική περίοδο

Σύμφωνα με το άρθρο 41 παρ. 3 του ν. 5172/2025 υποχρεωτικά διερευνώνται ιατροδικαστικά περιστατικά θανάτων που επισυμβαίνουν κατά την περιγεννητική περίοδο, δηλαδή την περίοδο της εγκυμοσύνης ή της λοχείας. Με βάση όσα γίνονται δεκτά από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας¹ η περιγεννητική περίοδος άρχεται την 22η εβδομάδα της κύησης και λήγει την 7η μέρα μετά τον τοκετό (βλ. και ΑΠ 823/2023). Στην περίπτωση θανάτου γυναίκας κατά την περιγεννητική περίοδο, ακόμη και αν υφίστανται παθολογικά αίτια, δεν είναι δυνατή η έκδοση πιστοποιητικού θανάτου, αν δεν προηγηθεί ιατροδικαστική διερεύνηση.

4.2.6. Θάνατοι κρατουμένων

Το άρθρο 41 παρ. 3 του ν.5172/2025 ορίζει με σαφήνεια ότι η διενέργεια νεκροψίας - νεκροτομής είναι υποχρεωτική για τους θανάτους κρατουμένων. Στην περίπτωση αυτή οι διευθυντές των φυλακών και όσοι έχουν υπό την ευθύνη τους την κράτηση προσώπων οφείλουν αμελλητί να ενημερώνουν την οικεία εισαγγελική ή ανακριτική αρχή.

4.2.7. Θάνατοι προσώπων αγνώστων ταυτοποιητικών στοιχείων

Είναι σοροί, οι οποίες έχουν περιέλθει στην Ιατροδικαστική Υπηρεσία, αλλά δεν έχουν ταυτοποιηθεί. Μάλιστα, μετά την πάροδο σαράντα ημερών η Ιατροδικαστική Υπηρεσία οφείλει να μεριμνά για τον ενταφιασμό των σορών αυτών. Στο νέο Οργανισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης που βρίσκεται σε τελικό στάδιο επεξεργασίας, περιλαμβάνεται πρόβλεψη για τον ενταφιασμό των σορών αυτών και θα ακολουθήσει νεότερη ενημέρωση σχετικά. Στην περίπτωση λοιπόν σορών αγνώστων ταυτοποιητικών στοιχείων ο θάνατος δε μπορεί να πιστοποιηθεί, αν δεν προηγηθεί ιατροδικαστική διερεύνηση.

¹ βλ. World Health Organization, 'Neonatal and Perinatal Mortality: country, regional and global estimates', WHO Library Cataloguing-in-Publication Data, 2006, σελ. 6.

4.3. Απόσπασμα προκαταρκτικής ιατροδικαστικής εκτίμησης νεκροψίας -νεκροτομής

Με τρόπο σαφή και κατηγορηματικό στο άρθρο 41 παρ. 4 του ν. 5172/2025 ορίζεται ότι ο ιατροδικαστής, αμέσως μετά την ολοκλήρωση της διενέργειας νεκροψίας – νεκροτομής, αναλαμβάνει την υποχρέωση να συντάξει και να υποβάλει χωρίς χρονική καθυστέρηση στην παραγγέλουσα αρχή απόσπασμα προκαταρκτικής ιατροδικαστικής εκτίμησης (πρόκειται για το πιστοποιητικό θανάτου) με την εικαζόμενη – εκτιμώμενη αιτία θανάτου. Είναι αναγκαίο να υπογραμμιστεί ότι το απόσπασμα αυτό ο ιατροδικαστής το υποβάλλει στην παραγγέλουσα αρχή σε όλες ανεξαιρέτως τις περιπτώσεις διενέργειας νεκροψίας - νεκροτομής, ανεξαρτήτως του είδους του θανάτου. Ο ιατροδικαστής υποβάλλει το απόσπασμα της προκαταρκτικής ιατροδικαστικής διερεύνησης στην αρμόδια αρχή στον απόλυτα αναγκαίο χρόνο και συγκεκριμένα αμέσως μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της νεκροτομής.

Η ενημέρωση της προανακριτικής αρχής με την έκδοση και υποβολή προκαταρκτικής ιατροδικαστικής εκτίμησης συνιστά πρακτική που αποσκοπεί στην επιπλέον θωράκιση της προανακριτικής διαδικασίας διερεύνησης. Η προκαταρκτική ενημέρωση της προανακριτικής αρχής, είναι συνθήκη που επιτρέπει, όταν απαιτείται αναπροσανατολισμός ή επαναπροσδιορισμός της προδικαστικής ή ιατροδικαστικής διερεύνησης της υπόθεσης σε νέες κατευθύνσεις, οι αναγκαίες ενέργειες να διενεργούνται στον κατάλληλο χρόνο, χωρίς να επικρέμεται ο κίνδυνος τυχόν στοιχεία ή ίχνη που στοιχειοθετούν εγκληματικές ενέργειες να εξαλειφθούν.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Είναι χρήσιμο να διευκρινιστεί ότι η τυχόν παράλειψη υποβολής προκαταρκτικής ιατροδικαστικής εκτίμησης στην παραγγέλουσα αρχή, αμέσως μετά την ολοκλήρωση της νεκροτομής, συνιστά ειδικό πειθαρχικό αδίκημα του ιατροδικαστή, το οποίο επιφέρει τον πειθαρχικό έλεγχο.

5. Η υποχρέωση σύνταξης και υποβολής της ιατροδικαστικής έκθεσης στον αναγκαίο χρόνο

Σύμφωνα με το άρθρο 41 παρ. 1 του ν.5172/2025 οι ιατροδικαστές, σε εκτέλεση των παραγγελιών των αρμοδίων αρχών για διενέργεια ιατροδικαστικών εξετάσεων (νεκροψίες - νεκροτομές, κλινικές εξετάσεις), αναλαμβάνουν την υποχρέωση να συντάσσουν και να υποβάλλουν στην παραγγέλουσα αρχή σχετική

ιατροδικαστική έκθεση. Ο νομοθέτης επισημαίνει στο παραπάνω άρθρο με τρόπο σαφή και κατηγορηματικό την υποχρέωση του ιατροδικαστή να υποβάλλει την ιατροδικαστική έκθεση χωρίς υπαίτια χρονική καθυστέρηση και υπογραμμίζει ότι η παράλειψη υποβολής της ιατροδικαστικής έκθεσης στον απαιτούμενο χρόνο συνιστά ειδικό πειθαρχικό αδίκημα και συνεπάγεται πειθαρχικό έλεγχο.

Η θέσπιση της υποχρέωσης της υποβολής της ιατροδικαστικής έκθεσης στον αναγκαίο χρόνο εκφράζει το αυξημένο ενδιαφέρον της πολιτείας για τον πολίτη και την κατανόηση των αναγκών του. Το ενδιαφέρον αυτό ερείδεται στην κοινωνική δυσφορία που έχει προκαλέσει σε πολλές περιπτώσεις η αναβολή εκδίκασης υποθέσεων εξαιτίας της καθυστέρησης υποβολής των ιατροδικαστικών εκθέσεων στη δικαστική αρχή με απώτερη συνέπεια την συνακόλουθα μεγάλη καθυστέρηση στην απονομή του δικαίου. Με βάση το στόχο που έχει θέσει το Υπουργείο Δικαιοσύνης να συντομεύσει το χρόνο απονομής του δικαίου, είναι προφανές ότι η καθυστέρηση στη σύνταξη και υποβολή ιατροδικαστών εκθέσεων (κλινικής εξέτασης ή νεκροψίας - νεκροτομής) αποτελεί τροχοπέδη στον εκσυγχρονισμό του μηχανισμού απονομής δικαίου και στην εξυπηρέτηση του πολίτη με ταχύτητα και συνέπεια και για το λόγο αυτό ελέγχεται πειθαρχικά .

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης με την ανωτέρω προβλεπόμενη ρύθμιση εισάγει την ανθρωποκεντρική προσέγγιση στη διαχείριση των ιατροδικαστικών υποθέσεων και θέτει τον πολίτη χωρίς όρους στο επίκεντρο του ενδιαφέροντός του.

6. Ιατροδικαστική έκθεση και περίπτωση αυτόφωρης σύλληψης και επικείμενης εισαγωγής σε δίκη

Στο άρθρο 41 παρ. 1 του ν. 5172/2025 γίνεται αναφορά στην περίπτωση που συντρέχει αυτόφωρη σύλληψη και επικείμενη εισαγωγή σε δίκη. Στην περίπτωση αυτή ο ιατροδικαστής είναι υποχρεωμένος να συντάξει την ιατροδικαστική έκθεση αμέσως και να την υποβάλει στην αρμόδια αρχή χωρίς υπαίτια καθυστέρηση (αμελλητί). Η παράλειψη υποβολής της ιατροδικαστικής έκθεσης στον απαιτούμενο χρόνο, σύμφωνα με την ανωτέρω αναφερόμενη διάταξη, συνιστά με βάση την παρ. 9

του ίδιου άρθρου ειδικό πειθαρχικό αδίκημα για τον ιατροδικαστή και ως εκ τούτου συνεπάγεται πειθαρχικό έλεγχο.

7. Περιεχόμενο Ιατροδικαστικών εκθέσεων

Στο άρθρο 41 παράγραφος 1 του ν.5172/2025 ορίζεται ότι ο Υπουργός Δικαιοσύνης με απόφαση του καθορίζει και προσδιορίζει το ελάχιστο περιεχόμενο που υποχρεωτικά πρέπει να περιλαμβάνει το πληροφοριακό υλικό της ιατροδικαστικής έκθεσης. Η απόφαση της προηγούμενης παραγράφου είναι η υπ' Αριθμ. 110/26.03.2025 (Β' 1404) με τίτλο «Καθορισμός ελάχιστου υποχρεωτικού περιεχομένου της ιατροδικαστικής έκθεσης», με την οποία καθορίζεται για πρώτη φορά το ελάχιστο περιεχόμενο της ιατροδικαστικής έκθεσης για τις περιπτώσεις ιατροδικαστικής διερεύνησης επί θανόντος προσώπου και κλινικής εξέτασης επί ζώντος προσώπου. Η απόφαση τίθεται σε ισχύ από της δημοσίευσής αυτής ήτοι από 26.03.2025.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Τυχόν παραβίαση του ελάχιστου υποχρεωτικού περιεχομένου της ιατροδικαστικής έκθεσης, όπως αυτό προσδιορίζεται παραπάνω, συνιστά, με βάση την παράγραφο 9 του άρθρου 41 ειδικό πειθαρχικό αδίκημα του ιατροδικαστή.

Το ελάχιστο περιεχόμενο της ιατροδικαστικής έκθεσης εκφράζει τη διαρκή προσπάθεια και προσήλωση του Υπουργείου Δικαιοσύνης στην ολοκλήρωση με τον καλύτερο δυνατό τρόπο των εργασιών που αναλαμβάνει ο ιατροδικαστής και με σκοπό την ποιότητα των τελικών παραδοτέων στοιχείων της ιατροδικαστικής έκθεσης. Επιπλέον, εξασφαλίζει τον ίδιο τον ιατροδικαστή από τυχόν παραλείψεις, οι οποίες μπορεί στη συνέχεια να αναδειχτούν σημαντικές για τη διερευνώμενη υπόθεση.

8. Αδυναμία διενέργειας ιατροδικαστικών πράξεων (νεκροψία νεκροτομή και κλινικά περιστατικά) από αρμόδια υπηρεσία και εντολή διενέργειας ιατροδικαστικής πράξης σε ιατροδικαστική υπηρεσία ή άλλο φορέα χωρίς χωρική εδαφική αρμοδιότητα

Στο άρθρο 41 παρ. 5 του ν. 5172/2025 προβλέπεται ότι στην περίπτωση που μία Ιατροδικαστική Υπηρεσία αδυνατεί αιτιολογημένα να διενεργήσει ιατροδικαστικές πράξεις, είναι δυνατή μετά από έγκριση του αρμόδιου εισαγγελέα η έκδοση παραγγελίας για διενέργεια ιατροδικαστικών πράξεων σε άλλη Ιατροδικαστική Υπηρεσία ή στα Εργαστήρια Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και στους ιατροδικαστές, οι οποίοι υπηρετούν σε νοσηλευτικά ιδρύματα του Εθνικού Συστήματος Υγείας.

Με τη ρύθμιση αυτή ο νομοθέτης προβλέπει τη δυνατότητα σε περίπτωση που ανακύπτουν αστάθμητοι παράγοντες που εμποδίζουν την εύρυθμη λειτουργία μιας Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας, οι προανακριτικές και οι ανακριτικές αρχές, και επομένως οι πολίτες, να έχουν τη δυνατότητα με τις ανωτέρω αναφερόμενες προϋποθέσεις να εξυπηρετούνται ανεμπόδιστα από άλλες Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες, πανεπιστημιακά εργαστήρια ή ιατροδικαστές του Εθνικού Συστήματος Υγείας. Για παράδειγμα μια Ιατροδικαστική Υπηρεσία μπορεί να αδυνατεί να διενεργήσει νεκροτομή, γιατί ο μοναδικός νεκροτόμος ή ιατροδικαστής της υπηρεσίας τελεί σε αναρρωτική άδεια ή διότι στο νεκροτομείο της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας εκτελούνται τεχνικές εργασίες που εμποδίζουν την ασφαλή λειτουργία του. Τότε με απόφαση του αρμόδιου εισαγγελέα είναι εφικτή η έκδοση παραγγελίας με αποδέκτη κάποιον από τους παραπάνω αναφερόμενους φορείς προς εξυπηρέτηση των αναγκών των προαναριθικών, ανακριτικών ή δικαστικών αρχών ή του πολίτη.

9. Επιτροπή επαναξιολόγησης συνταχθείσης ιατροδικαστικής έκθεσης

Με το άρθρο 41 παρ. 6 του ν.5172/2025 εισάγεται για πρώτη φορά, κατά ανάλογα διεθνώς ισχύοντα, και υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, η δυνατότητα επαναξιολόγησης της ιατροδικαστικής έκθεσης, η οποία έχει συνταχθεί νωρίτερα. Η επαναξιολόγηση διενεργείται από επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από τον προϊστάμενο όλων των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών του Κράτους ως πρόεδρο και δύο (2) προϊσταμένους περιφερειακών Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών του Κράτους ως μέλη. Τα δύο μέλη της επιτροπής αναπληρώνουν αντιστοίχως προϊστάμενοι τοπικών Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών του Κράτους.

Με την υπ' αριθ. πρωτ. 7332οικ./31.01.2025 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης (ΑΔΑ: 99ΞΞΩ-1ΔΧ) συγκροτήθηκε η ανωτέρω Τριμελής Επιτροπή, η οποία δύναται, αυτεπαγγέλτως, με επιμέλεια των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών και έγκριση της αρμόδιας εισαγγελικής ή δικαστικής αρχής ή έπειτα από παραγγελία των ανωτέρω, να συντάσσει έκθεση επαναξιολόγησης συνταχθείσης ιατροδικαστικής έκθεσης, ύστερα από μελέτη της υπόθεσης. Η θητεία της επιτροπής αυτής είναι ετήσια και ορίζεται εντός του μηνός Ιανουαρίου εκάστου ημερολογιακού έτους.

Στο άρθρο 41 παρ. 6 του ν. 5172/2025 ορίζεται ότι ο πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής επαναξιολόγησης συνταχθείσης ιατροδικαστικής έκθεσης έχουν ασυμβίβαστο όσο αφορά στη συμμετοχή τους ως αιρετά μέλη στο υπηρεσιακό και στο πειθαρχικό συμβούλιο των ιατροδικαστών. Επίσης, αν ο ιατροδικαστής, ο οποίος συνέταξε την επαναξιολογούμενη ιατροδικαστική έκθεση συμβαίνει να υπηρετεί σε υπηρεσία της οποίας ο προϊστάμενος είναι μέλος της επιτροπής επαναξιολόγησης, τότε ο τελευταίος υποχρεωτικά αντικαθίσταται από τον νόμιμο αναπληρωτή του. Σε περίπτωση αδυναμίας συγκρότησης της επιτροπής επαναξιολόγησης για αντικειμενικούς λόγους, ως τακτικά μέλη δύναται να ορίζονται και προϊστάμενοι τοπικών Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών του Κράτους.

Το ασυμβίβαστο της ιδιότητας του μέλους της Τριμελούς Επιτροπής και του αιρετού μέλους του υπηρεσιακού ή πειθαρχικού συμβουλίου των ιατροδικαστών αποτελεί αναγκαία συνθήκη για την εξασφάλιση της διαφάνειας, της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας της κρίσης των μελών της. Τον ίδιο σκοπό εξυπηρετεί και η αντικατάσταση μέλους της Τριμελούς Επιτροπής από τον αναπληρωτή του/της στην περίπτωση που η Επιτροπή καλείται να επανεξετάσει ιατροδικαστική έκθεση που έχει συνταχθεί από ιατροδικαστή που υπηρετεί σε υπηρεσία στην οποία προΐσταται διοικητικά μέλος της Τριμελούς Επιτροπής.

10. Ιατροδικαστικές Πράξεις επί περιστατικών αρμοδιότητας στρατιωτικών δικαστηρίων (στρατοδικεία, αεροδικεία, ναυτοδικεία)

Για τις υποθέσεις που υπάγονται στην καθ' ύλη αρμοδιότητα των στρατιωτικών δικαστηρίων, στο άρθρο 41 παρ. 7 του ν.5172/2025 ορίζεται ότι οι

ιατροδικαστικές πράξεις (νεκροψίες νεκροτομές και κλινικές εξετάσεις) διενεργούνται σε στρατιωτικά νοσοκομεία από Αξιωματικούς Υγειονομικού Ιατρών των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων με ειδικότητα ιατροδικαστή. Στην περίπτωση όμως που οι παραπάνω αναφερόμενοι υγειονομικοί ιατροί ιατροδικαστές του κλάδου των Ενόπλων Δυνάμεων αδυνατούν να διενεργήσουν ιατροδικαστικές πράξεις ή επικρέμεται ο κίνδυνος η ανακριτική διαδικασία να μην ολοκληρωθεί εγκαίρως, τότε η αρμόδια αρχή του στρατιωτικού δικαστηρίου μπορεί να αναθέσει τη διενέργειά τους στις Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, ή τα Εργαστήρια Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων ή σε ιατροδικαστές, οι οποίοι, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, υπηρετούν σε νοσηλευτικά ιδρύματα του Εθνικού Συστήματος Υγείας και εφόσον τα νοσηλευτικά αυτά ιδρύματα διαθέτουν κατάλληλη υποδομή.

Σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 41 του ν. 5172/2025 η Διεύθυνση Υγειονομικού του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας αναλαμβάνει την ευθύνη να καταρτίζει πίνακα στρατιωτικών ιατροδικαστών και των Στρατιωτικών Νοσοκομείων στα οποία υπηρετούν, με ειδική αναφορά στην τοπική τους αρμοδιότητα. Τον πίνακα αυτό είναι υποχρεωτικό να κοινοποιούν στις στρατιωτικές εισαγγελίες και στα στρατιωτικά δικαστήρια, όπως και κάθε μεταγενέστερη μεταβολή του.

11. Εισαγωγή και χρήση Πληροφοριακού Συστήματος στις Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες του Κράτους

11.1. Συνοπτική περιγραφή πληροφοριακού συστήματος

Σύμφωνα με το άρθρο 44 παρ. 1 του ν. 5172/2025 το Υπουργείο Δικαιοσύνης εισάγει και εφαρμόζει στις Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες πληροφοριακό σύστημα με σκοπό τη διαχείριση των ιατροδικαστικών πράξεων. Το πληροφοριακό σύστημα περιλαμβάνει στις ελάχιστες προβλεπόμενες λειτουργίες του μεταξύ άλλων την παραλαβή της παραγγελίας ιατροδικαστικής διερεύνησης από την Ιατροδικαστική Υπηρεσία με μέσα ψηφιακά, τη δημιουργία ηλεκτρονικής καρτέλας υπόθεσης, την ψηφιακή καταχώρηση των ευρημάτων της ιατροδικαστικής εξέτασης και άλλων απαραίτητων στοιχείων, την καταγραφή της αποστολής δειγμάτων σε τρίτους για περεταίρω διερεύνηση, την παραγωγή της ιατροδικαστικής έκθεσης και άλλα.

Με βάση το άρθρο 44 παρ. 2 του ν.5172/2025 προσδιορίζεται ότι ειδικότερες λεπτομέρειες για τη λειτουργία και εφαρμογή του πληροφοριακού συστήματος, όπως ο τρόπος εισαγωγής στο πληροφοριακό σύστημα των ιατροδικαστικών ευρημάτων από τους ιατροδικαστές κατά τη διάρκεια της εξέτασης, το είδος της διαδικτυακής εφαρμογής που θα προβλέπει τη διαχείριση των υποθέσεων και την επεξεργασία της ιατροδικαστικής έκθεσης, η ειδική εφαρμογή του εξοπλισμού καταγραφής των ευρημάτων, τα στοιχεία που απαιτείται να καταχωρούνται ψηφιακά στο πληροφοριακό σύστημα, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος θα προσδιοριστεί με σχετική απόφαση που θα εκδώσει ο Υπουργός Δικαιοσύνης.

Σκοπός της τεχνολογικής αυτής καινοτομίας που εισάγει το Υπουργείο Δικαιοσύνης στις Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες είναι η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που η σύγχρονη τεχνολογία εξασφαλίζει, όπως π.χ. η τεχνητή νοημοσύνη. Με την εφαρμογή του πληροφοριακού συστήματος προωθείται ο εκσυγχρονισμός των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών στο πλαίσιο της αποδοτικότερης, ταχύτερης και αποτελεσματικότερης διαχείρισης των ιατροδικαστικών πράξεων.

Παράλληλα, το Υπουργείο Δικαιοσύνης με τη βοήθεια των ψηφιακών τεχνολογικών εργαλείων αποκτά τη δυνατότητα να εποπτεύει με τρόπο άμεσο τη διεκπεραίωση των ιατροδικαστικών περιστατικών, το χρόνο ανταπόκρισης και ολοκλήρωσης των διαδικασιών. Η άμεση εποπτεία των διαδικασιών αποτρέπει τις καθυστερήσεις που μπορεί να οφείλονται σε υπαίτια συμπεριφορά και υπηρετεί το στόχο του Υπουργείου Δικαιοσύνης να μειώσει το χρόνο εκδίκασης των υποθέσεων και να επιτύχει ταχύτερους ρυθμούς στην απόδοση της Δικαιοσύνης προς όφελος του πολίτη και των αναγκών του.

Ως ρυθμιστική πρωτοβουλία, η εφαρμογή του πληροφοριακού συστήματος έχει στρατηγική σημασία για την ποιοτική λειτουργία των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών, γιατί προωθεί την τεχνολογική την αναβάθμιση τους. Ευθυγραμμίζεται με το στρατηγικό σχεδιασμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τη μείωση του χρόνου έκδοσης των δικαστικών αποφάσεων. Διευρύνει την αποτελεσματικότητα του ελέγχου των διαδικασιών και συνεισφέρει στην αλλαγή της διοικητικής κουλτούρας του Υπουργείου Δικαιοσύνης με έμφαση στη συνεχή αξιολόγηση της απόδοσης των

υπηρεσιών με σκοπό την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Τέλος, εκφράζει την αποτελεσματική και έγκαιρη ανταπόκριση του Υπουργείου Δικαιοσύνης στις νέες συνθήκες που διαμορφώνει η σύγχρονη τεχνολογία και η τεχνητή νοημοσύνη ως εργαλεία για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών στο δημόσιο τομέα. Τη δεδομένη χρονική στιγμή το ανωτέρω πληροφοριακό σύστημα λειτουργεί πιλοτικά στην Ιατροδικαστική Υπηρεσία Αθηνών. Όταν το πληροφοριακό σύστημα εισέλθει σε κατάλληλη λειτουργική φάση, θα εκδοθεί και θα αποσταλεί νεότερη εγκύκλιος.

12. Άσκηση ιδιωτικού έργου από ιατροδικαστή

Ο ιατροδικαστής είναι δημόσιος υπάλληλος, και ως τέτοιος υπάγεται στον υπαλληλικό κώδικα (ν. 3528/2007) για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται από ειδικότερες διατάξεις της νομοθεσίας κατά τρόπο διαφορετικό (βλ. άρθρο 10 παρ. 1 του ν. 3772/2009 όπως ισχύει).

12.1. Δραστηριότητες ιδιωτικού έργου

Στο άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 5172/2025 αναφέρεται ότι ο ιατροδικαστής έχει τη δυνατότητα να ασκεί ιδιωτικό έργο μόνο με αμοιβή και σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 3528/2007. Προς άρση παρερμηνειών και συγχύσεων, το ιδιωτικό έργο του ιατροδικαστή προσδιορίζεται στο άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 5172/2025 με ακρίβεια : Ταρίχευση, αποτέφρωση σορού, άσκηση εκπαιδευτικού έργου και λοιπές δραστηριότητες, οι οποίες σε καμία περίπτωση δεν είναι επιτρεπτό να συνδέονται με την άσκηση των υπηρεσιακών του καθηκόντων (πχ έκδοση πιστοποιητικού θανάτου).

12.2. Διενέργεια ταρίχευσεων

Με τρόπο σαφή ορίζεται στο άρθρο 45 παρ. 2 του ν. 5172/2025 ότι η διενέργεια ταρίχευσης σορού εντός του χώρου του νεκροτομείου της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας του Κράτους επιτρέπεται μόνο στην περίπτωση που η συγκεκριμένη σορός προορίζεται για ιατροδικαστική διερεύνηση. Στην περίπτωση αυτή, υποχρεωτικά αυτός που ζητά την ταρίχευση, καταβάλλει παράβολο ύψους τριάντα (30) ευρώ υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑΧΔΙΚ)². Το

² Το εν λόγω παράβολο χορηγείται μέσω της υπηρεσίας «e-Παράβολο» (Ονομασία: Ταρίχευση Σορού, Κωδικός Τύπου: 4798). Πληροφορίες αναφορικά με τη διαδικασία βλ. ιστοσελίδα της Γενικής

παράβολο προβλέπεται να καταβάλλεται, για τη χρήση του χώρου του νεκροτομείου και των υλικών της ταρίχευσης και με σκοπό την κάλυψη λειτουργικών δαπανών των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών. Το ύψος του παράβολου μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Η ταρίχευση στην περίπτωση αυτή διενεργείται από δημόσιο ιατροδικαστή που διαθέτει άδεια άσκησης ιδιωτικού έργου. Είναι φανερό ότι ο νομοθέτης με βάση τα ανωτέρω αναφερόμενα προσδιορίζει ακριβέστερα τα είδη του ιδιωτικού έργου που επιτρέπεται να ασκήσει ο ιατροδικαστής. Για παράδειγμα ένας δημόσιος ιατροδικαστής δεν είναι δυνατό να ασκεί το ιδιωτικό έργο ενός τεχνικού συμβούλου (βλ. και ΓνμΕισΑΠ 9/2003, ΓνμΕισΑΠ 1/1981), ο οποίος αμείβεται για την υποστήριξη των συμφερόντων του εντολέα του, διότι το έργο του τεχνικού συμβούλου συμπίπτει με τα κύρια καθήκοντα του δημόσιου ιατροδικαστή. Δεν είναι επίσης δυνατό να εκδίδει και να παρουσιάζει με οποιοδήποτε τρόπο και οποιοδήποτε μέσο επιστημονικές γνωμοδοτήσεις ιατροδικαστικού περιεχομένου, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τρίτους για οιονδήποτε σκοπό. Τέτοιου είδους δραστηριότητες είναι ασύμβατες με το πλαίσιο που ορίζει ο ν. 5172/2025 και την ιδιότητα του δημόσιου ιατροδικαστή, ακόμη και αν είναι άνευ αμοιβής. Τέτοιες δραστηριότητες μπορεί να συνεπάγονται κυρώσεις για το δημόσιο ιατροδικαστή.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Είναι προφανές ότι η παρουσία στο χώρο του νεκροτομείου οποιασδήποτε σορού, η οποία δεν συνδέεται με ιατροδικαστική διερεύνηση (δηλαδή δεν έχει εκδοθεί εντολή διενέργειας νεκροψίας-νεκροτομής από την αρμόδια αρχή) είναι ασύμβατη με το πλαίσιο λειτουργίας του νεκροτομείου.

Επομένως **ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ ΑΥΣΤΗΡΑ:**

- Η παρουσία σορού η οποία δεν συνδέεται με ιατροδικαστική διερεύνηση (δηλαδή δεν έχει εκδοθεί εντολή διενέργειας νεκροψίας -νεκροτομής από την αρμόδια αρχή) .
- Η διάθεση του χώρου του νεκροτομείου καθώς και η χρησιμοποίηση υλικών, εργαλείων και τεχνολογικού εξοπλισμού της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας για ταριχεύσεις σορών οι οποίες δε συνδέονται με ιατροδικαστική διερεύνηση.

- Η ταρίχευση σορού, για την οποία δεν έχει εκδοθεί παραγγελία νεκροψίας - νεκροτομής από την αρμόδια αρχή, με ενέργειες του υπαλληλικού προσωπικού του νεκροτομείου ή εξωπηρεσιακών προσώπων.
- Η διενέργεια ταρίχευσης ακόμη και σε σορό για την οποία έχει εκδοθεί παραγγελία διενέργειας νεκροψίας - νεκροτομής, αν η συγκεκριμένη σορός δεν συνοδεύεται από το προβλεπόμενο παράβολο υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων.
- Η φιλοξενία σορών εντός των ψυκτικών θαλάμων της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας οι οποίες δεν συνδέονται με ιατροδικαστική διερεύνηση (δεν έχει εκδοθεί εντολή διενέργειας νεκροψίας – νεκροτομής).

Τέλος σε κάθε περίπτωση το άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 5172/2025 διευκρινίζει με τρόπο ξεκάθαρο ότι η άσκηση ιδιωτικού έργου από τον ιατροδικαστή χωρίς αμοιβή αποτελεί δραστηριότητα που απαγορεύεται.

13. Πειθαρχικό Συμβούλιο ιατροδικαστών

Με το άρθρο 43 του ν. 5172/2025 συστήνεται το Πειθαρχικό Συμβούλιο Ιατροδικαστών από : α) έναν Πάρεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας ή Εφέτη των πολιτικών ή διοικητικών δικαστηρίων ή Αντεισαγγελέα Εφετών ως Πρόεδρο με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι υποδεικνύονται από τον Πρόεδρο του οικείου δικαστηρίου ή από τον Προϊστάμενο της οικείας Εισαγγελίας, β)) έναν Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών ως μέλος με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι υποδεικνύονται από τον Προϊστάμενο της οικείας Εισαγγελίας, γ) έναν Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ως μέλος με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι υποδεικνύονται από τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, δ) έναν προϊστάμενο Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Δικαιοσύνης ως μέλος, ο οποίος αναπληρώνεται από προϊστάμενο άλλης Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Δικαιοσύνης, ε) έναν ιατροδικαστή ως μέλος με τον αναπληρωτή του, ο οποίος επιλέγεται κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 9 Α και αναπληρώνεται από προϊστάμενο άλλης Διεύθυνσης του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου Γραμματέας του Πειθαρχικού Συμβουλίου ορίζεται υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Τα μέλη του Πειθαρχικού Συμβουλίου και οι αναπληρωτές τους, με βάση την παρ. 4 του ανωτέρω άρθρου ορίζονται με απόφαση του Υπηρεσιακού Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Η διάρκεια της θητείας τους είναι δύο (2) ημερολογιακά έτη αρχομένης της θητείας από 1η Ιανουαρίου. Η σχετική απόφαση εκδίδεται το Δεκέμβριο του προηγούμενου έτους. Η θητεία των μελών του Πειθαρχικού Συμβουλίου λήγει την 31 Δεκεμβρίου των ετών των οποίων ο τελευταίος αριθμός είναι άρτιος. Τα μέλη του Συμβουλίου δεν επιτρέπεται να αντικατασταθούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους παρά μόνο εφόσον συντρέχουν αποδεδειγμένα σοβαροί υπηρεσιακοί ή προσωπικοί λόγοι. Σε περίπτωση κωλύματος του Προέδρου του Συμβουλίου προεδρεύει ο αναπληρωτής του. Τα αναπληρωματικά μέλη μετέχουν σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος των τακτικών μελών.

13.1. Πειθαρχική διαδικασία και λειτουργία

Το άρθρο 43 παρ. 6. του ν. 5172/2025 με βάση τις τροποποιήσεις που επιφέρει στο άρθρο 9B του ν. 3772/2009 (Α 112), προβλέπει ότι για τη διαδικασία ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου Ιατροδικαστών εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 122 έως 140 του Μέρους Ε΄ του Υπαλληλικού Κώδικα (ν. 3528/2007, Α΄ 26). Σύμφωνα με την παρ. 7΄ του ίδιου άρθρου ο ιατροδικαστής έχει τη δυνατότητα να παρίσταται ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου Ιατροδικαστών που κρίνει την πειθαρχική του υπόθεση αυτοπροσώπως ή με συμπαράσταση δικηγόρου. Μπορεί επίσης να τον εκπροσωπεί μόνο ο δικηγόρος. Με βάση την πρόβλεψη στο άρθρο 43, παρ. 8 του ν. 5172/2025 στο Πειθαρχικό Συμβούλιο Ιατροδικαστών ορίζονται ως εισηγητές με πράξη του προέδρου, μόνο μέλη αυτού, τακτικά ή αναπληρωματικά. Το Συμβούλιο ευρίσκεται σε απαρτία, όταν είναι παρόντα τρία τουλάχιστον μέλη του, στα οποία απαραίτητως πρέπει να περιλαμβάνεται ο πρόεδρος ή ο αναπληρωτής του. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του προέδρου. Εάν σχηματισθούν περισσότερες από δύο γνώμες, όσοι ακολουθούν την ασθενέστερη, οφείλουν να προσχωρήσουν σε μια από τις επικρατέστερες. Η ψηφοφορία των μελών γίνεται κατά σειρά αντίστροφη από εκείνη της απόφασης ορισμού τους. Δεν επιτρέπεται η αποχή από την ψηφοφορία ή η λευκή ψήφος. Όσα θέματα δεν ρυθμίζονται από τα

παραπάνω, σύμφωνα με το άρθρο 43, παρ. 10 του ν. 5172/2025 και τις τροποποιήσεις που επιφέρει στο άρθρο 9B του ν. 3772/2009 (Α 112), προβλέπεται να εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις περί συλλογικών οργάνων του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45). Με βάση την ίδια παρ. 11 του ανωτέρω άρθρου, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης καθορίζεται η αποζημίωση των τακτικών και των αναπληρωματικών μελών του Πειθαρχικού Συμβουλίου Ιατροδικαστών, ανάλογα με τις συνεδριάσεις στις οποίες μετείχαν, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Τέλος, όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 43 του ν.5172/2025, το Πειθαρχικό Συμβούλιο Ιατροδικαστών συγκροτείται εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης του Νόμου.

Παρακαλούμε για την ενημέρωση όλων των στελεχών των εμπλεκομένων υπηρεσιών για τις νόμιμες ενέργειές τους.

Παραμένουμε στη διάθεση σας για κάθε περαιτέρω διευκρίνιση.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Γεώργιος Φλωρίδης

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

- 1.Γραφείο Υπουργού
- 2.Γραφείο Υφυπουργού
- 3.Γραφείο Υπηρεσιακού Γραμματέα
- 4.Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δικαιοσύνης
- 5.Διευθυντή Διεύθυνσης Δικαστικής Αστυνομίας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Α. Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες του Κράτους

Β.1. Κα Πρόεδρο του Αρείου Πάγου

2. Κα Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου

Γ. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

1.κ. Αρχηγό της ΕΛ.ΑΣ.

2. κ. Γενικό Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής

Δ. Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

κ. Αρχηγό Λιμενικού Σώματος

Ε. Υπουργείο Πολιτικής Κρίσης και Κλιματικής Προστασίας

κ. Αρχηγό Πυροσβεστικού Σώματος.

ΣΤ. Υπουργείο Υγείας

1. κκ. Διοικητές όλων των ΥΠΕ της επικράτειας

2. Υπουργείο Υγείας.

Ζ. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Η. Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος